

TALLINNA POLÜTEHNİK

TPI PARTEIKOMITEE, REKTORAADI, KOMSOMOLIKOMITEE JA AMETIÜHINGUKOMITEE HÄÄLEKANDJA

Nr. 31 (2152)

Reede, 30. oktoober 1987

Hind 2 kop.

parteikomitees

Toimus parteikomitee järjekordne istung teemal: «Perestroika ülesannete lahendamise üliõpilaste komsomoli- ja ametiühinguorganisatsioonides.»

Pikema ettekandega esines komsomolisekretär FELIX MÄGUS.

Kui lühidalt vastata küsimusele, kuidas täidetakse perestroika ülesandeid TPI komsomoliorganisatsioonis, siis võib öelda, et erilist edasimekut ei ole märgata, aga paigaltammumine on muutunud aktiivsemaks. Selle väljendiga on iseloomustatud teatavast kogu meie maal toimuva perestroika senist käiku.

Uht-teist on TPI komsomoliteerite tegevuses siiski muutunud. Oluliseks pean seda, et on muutunud meie töö suunitlus. Tähtis on oma tegevusega meeldida kõigepealt mitte parteikomiteele, komsomoli rajoonikomiteele või keskkomiteele, vaid üliõpilasele. Meie eesmärk on esindada üliõpilast, oma tegevusega luua talle võimalus arendada ennast maksimaalselt nii õppetöös kui ka õppevälises tegevuses, mille resultaadina peaks valmima kõrge kvalifikatsiooniga spetsialist, kes suudaks lahendada meie ühiskonnas need probleemid, mis pikka aega lahendust pole leidnud.

Naiivne oleks arvata, et kui ütleme tudengile, et palun valitse ühiselamus, osale õppeprogrammide koostamisel, hindada õppejõudude tööd, võta aktiivselt sõna nõukogudes jne., siis kõik meie 5000 tudengit hakkavad aktiivselt tegutsema. Enamus tudengeid on harjunud nii olema, nagu seni olnud ja ei pea vajalikuks rohkem liigutada kui seni.

Kui me kurdame selle üle, et üliõpilased ei oska ega taha kasutada neile pakutavaid võimalusi ja õigusi, siis mis veel rääkida sellest, et nad ei ilmuta mingit vaimustust neile ülaltpoolt pealesurutavate ürituste puhul. Endiselt takerdume me selle taha, et on vaja läbi viia mingi aktsioon, kampaania või üritus, sest seda nõutakse kõrgemalt poolt, kuid tudengitel puudub, võiks öelda, sotsiaalne teelamus nende ürituste suhtes. Kui ikka tudeng ei taha, siis pole mõtet teda käe otsas vägisi vedada. Näitena võib tuua kas või möödunud nädalavahetuse aastapäevaurituse. Tuldi küll VI korpuse peole, aga tuldi mitte oma instituudi sünnipäevale (90% tudengeist ei teadnudki, mis puhul pidu toimus), vaid peamiseks oli ansambel «Vanemõde». Rääkimata sellest, et laupäevane spordiüritus kukkus hoopis läbi. Siit võiks teemat edasi arendada üliõpilaste liidu juurde, mis TPI-s pole leidnud mingit kõlapinda —

pole huvi! Samal ajal kuulduv siit-sealt imestavaid küsimusi, et kuidas nii, pole huvi? Organiseerige ometi! Ei tea, kellele ja kellele?

Mingit elavnemist on siiski märgata, eelkõige tänu demokraatia arengule. Kevadsemestril toimus majandusteaduskonna komsomolisekretäri valimine mitme kandidaadi seast. Komsomolibüroo poolt oli organiseeritud ehtne valimiskampaania ja valimine, mitte selline, nagu meie harjunud oleme. Hea kogemus. Samuti püüame teha praegu käivate AVK-de ajal.

Aprillis toimus teine demokraatlik üritus: Vabariiklik Üliõpilaste Foorum, mille korraldasid kõrgkoolide komsomoliteerid koos Keskkomitee üliõpilaste osakonnaga. Foorumil toimus mõttevahetus tudengiprobleemidest kitsalt kõrgkooli seisukohast lähtudes kuni kogu ühiskonda puudutavate küsimusteni välja. Kogusime kokku tudengite küsimused, mis foorumil vastamata jäid ja saatsime ametkondadele laiali. Mitmed probleemid aga jäid vastusetähta või olid vastused formaalsed, nagu meil siiani oli kombeks. Foorum näitas, et tudengid on vähe informeeritud ja ei oska oma mõtteid vajalikul tasemel välja öelda, kuid üritus on vajalik, ta toimub ka edaspidi.

Järgmine demokraatlik ilming pidi olema tudengikollektiivide poolt esindajate valimine Opetatud Nõukogusse, mis aga aja puuduse tõttu jäi ära. Tudengid valiti või määrati teaduskonnaga aktiivi poolt. Nüüd seisab meil ees tudengiesinduse töö organiseerimine, et nende osalemine Nõukogu töös tooks positiivse resultaadi valima-meeste kollektiivile.

Tudengite õppe-, teadus- ja muu tegevuse aktiveerimiseks peaks andma tõuke üliõpilaste välisvahetuste laienemine. Augustis käisid keemiatudengid Prahast Teaduskonverentsil, kus saadi laureaadititel. Laupäeval sõitis TPI üliõpilaste delegatsioon Helsingi Tehnikaülikoolile külla, kus kirjutatakse alla lepingule, mille alusel hakkame vahetama regulaarselt üliõpilaste gruppe. Esialgu tutvumisreisid, aga loodame käima saada ka praktika vahetuse. Soomes tulevad läbi-rääkimised ka Tampere Üliõpilaste liidu juhtkonnaga ja ka sealt on lepingut loota.

Aktiivse tegevuse eest on meil nüüd võimalik premeerida üliõpilasi rahaliselt summadest, mis moodustavad 4% stipendiumidest.

Neid stiimuleid tuleb kõik ära kasutada aktiivi premeerimiseks, kuid selge on see, et õige üliõpilane leiab enda jaoks kõige vajalikuma tegevusvaldkonna ise, olgu see siis teadustöö või mingi organisatsiooniline töö, ilma igasuguste lisastiimuliteta.

Kuna iga üliõpilane on omaette isiksus, siis on tal ka individuaalsed huvid ja meie arvates peame me neid igati toetama, sest kui ühiskonna

iga liikme vajadus on paremini rahuldatud, siis on ka ühiskond rikkam. Seetõttu peab instituudi komsomoliteerid vajalikuks toetada tudengite initsiatiivi ja omaalgatust. Näiteks praegu käib aktiivselt mitmete noortekooperatiivide loomine. Anname meetodilist abi. Peatselt alustab tööd tudengite filmisektsioon, kusjuures tudengite omainitsiatiivil on TPI-l nüüd kinoaparatuuri 10 tuh. rbl. eest. Teist semestrit töötab Juhtide Klubi. On vajalik, et me ei hindaks tudengite aktiivsust vaid selle järgi, kas ta on komsomoliteerivõime liige või kas ta tellib ajalehte «Komsomolskaja Pravda». Meie üliõpilaste arenguks on vajalikud ka paljud muud tegevussfäärid, mida me pole harjunud nimetama ühiskondlikult vajalikuks tööks.

Uutmine meie komsomoliteerite kajastus meie arvates ka tööplaanis ja selles, et panime selle üliõpilaskonnale arutamiseks, täienduste ja paranduste tegemiseks. Samuti suurele Sotsialistlikule Oktoobrirevolutsioonile pühendatud konkursi korraldamiseks. Kahjuks tudengid sellele aktiivselt kaasa ei tulnud, kuid usun, et selline tegevus valmistab üliõpilasi ette, et nad edaspidi neile pakutavast aktiivsemalt osa võtaksid ja ka ise teeksid.

Teise põhiettekandena kuulati TPI üliõpilaste ametiühingu esimehe ANTS KOELI ettekannet.

«Ma ei tahaks praegu hakata rääkima ametiühingu traditsioonilistest töövaldkondadest, vaid peatuksin eelkõige sellel, mis on uut ja mis kalduv kõrvale tavaarusaamadest.

Eelkõige tahaksin rääkida ühiselamusest. Omavalitsus ei saa kuidagi jalgu alla. Seoses talvetsündmustega uues ühiselamuse olid kavandatud ühiselamute üldkoosolekud, mis viidi läbi teises ja kolmandas ühiselamuses. Mõlemas ühiselamuses leidis vaid kümme üliõpilast huvitatud inimest, tegeleme edasi endistviisi vaid majanõukogudega.

Sellel sügisel alustasime uuesti ühiselamuse aktiveerimise algete otsimist. 15. oktoobriks kuulutasime välja kolmanda ühiselamukoosoleku. Komiteel oli välja mõeldud oma esinemisplatvorm: üüri tõstmise abil tõsta personali palku, muuta tasuliseks tudengivalve, majanõukogu esimehe ja korusevanemate kohad.

Tund aega oodanud, asus majanõukogu arutama ühiselamuse probleeme. Komitee plaan laiendada ühiselamuse olukorra parandamiseks loeti vajalikuks järgmised momentid: 1) tõsta valvuri palka, 2) muuta värv kindlamaks, 3) hoida välisluks lukus öösel kella kahest kuueni. Majanõukogu esimehe asemele valiti neljalikmeline initsiatiivgrupp.

Suund edaspidiseks: murda olukord «pada söimab katelt»: — tudengid süüdistavad, et

maja personal ei tööta tasemel (valve, koristajad); — instituudi haldusaparaat kurdab, et tudengid tegelevad ainult lõhkumisega.

Klivi majanõukogude kapsa-aeda — keegi ei tule oma probleemidega üle ametiühingu-komitee läve.

Ilmselt tuleb rakendada ankeedivormi ühiselamust pildi saamiseks.

Ametiühingukomitee töö põhisuunad:

- 1) altpoolt tuleva initsiatiivi toetamine,
- 2) koostöö teiste ühiskondlike organisatsioonidega (eriti komsomoliga),
- 3) laiem ametiühingu tegevuse avalikustamine,
- 4) uue aktiivi väljakasvatamine alates esimesest kursusest.»

KÜLAS SÕSARKOOLIL

12.—18. oktoobrini k.a. pühitses oma 125. juubelit meie maa vanim polütehniline kõrgkool — Tööpunalipu ordeniga A. Pelše nim. Riia Polütehniline Instituut. Pidustustel viibis ka TPI delegatsioon. Allpool muljeid sellest külastusest ning lühilülevaade meie lähima sõsarkooli tegevusest.

RPI momendi visiitkaart näeb välja järgmine: 8 profileerivat teaduskonda, kus õpib üle 8000 päevase osakonna üliõpilase; on ette valmistatud ligi 40 000 spetsialisti 45 erialal; teadustöö toimub 14 põhisuunas aastamahuga üle 8 milj. rbl.; on otsesidemed mitme sotsialismimaa (eeskätt Saksa DV ja Poola RV) kõrgkoolidega, kelledega vahetatakse üliõpilaste gruppe ja teadureid. Kuulub NSV Liidu juhtivate kõrgkoolide hulka.

RPI sai alguse 1862. a. asutatud Riia Polütehnikumist. Baltikumis arenev tööstus- ja ehitustegevus tundis spetsialistidest puudust, mis saigi ajendiks kooli asutamisel. Õppejõud kutsuti peamiselt Läände-Euroopast, õppeplaanide koostamisel võeti malli Sveitsi ja Saksa tehnikakoolidelt. RPI eelkäija tegevus lõppes 1917. a. Kodanlikus Lätis, aga ka pärast nõukogude võimu taaskestamist tegutses tehnika-teaduskond Läti Riikliku Ülikooli juures. 1958. a. moodustati teaduskonna baasil praegune Riia Polütehniline Instituut. Momendil tuntakse suurt ruumikitsust, olles teaduskonniti mööda linna laiali paistatud. Uue hoonetekompleksi ehitustööd on alustatud, selle lõpetamine lükkub arvatavasti järgmisse sajandisse.

Edasi JUUBELPIDUSTUSTEST. Nende kõrgepunkt algas 14. oktoobril RPI aulas toimunud instituudi Opetatud Nõukogu piduliku laiendatud koosolekuga. Esmalt oli REKTORI PROF. E. LAVENDELI ülevaade RPI ajaloost ja tegevussuundadest, seejärel aitasustamised ja tervitused. Instituudile anti üle Läti NSV Ülemnõukogu presiidiumi aukiri. Sõnavõttuga esinesid Läti NSV juhid eesotsas Lätimaa KP KK I sekretäri B. Pugoga (on muuseas RPI vilistlane), seejärel tervitasid külalised (ENSV-st meie minister V. Rajangü).

Tehnikamajas avati põhjalik ülevaatenäitus RPI ajaloost ja saavutustest. Õhtul toimus tudengidisko ja rektor korraldas

külaliste auks piduliku õhtusöögi.

Järgmisel päeval võttis rektor vastu külalisdelegatsiooni, TPI poolt andsime üle auandressi ja meie kunstiku M. Häälle kujundatud seinataldriku. Külalistele toimusid ekskursioonid kateedritesse ja laboritesse, tudengid korraldasid teaduskondadevahelise viktoriini «Tunne oma instituuti». Õhtul andsid RPI ja Riia teiste kõrgkoolide isetegevuslased Riia Poliitahidusmaja esinduslikus saalis kõrgetasemelise kontserdi.

Kasutades võimalust, tutvus allkirjutatu lähemalt mehaanika-masinaehitusteaduskonna tööga. Valmistab see, nagu TPI mehaanikateaduskondki, ette inseneri kolmel erialal, neist kaks (0501 ja 1609) koguni kattuvad. Meeldis, et teaduskond muretseb mehaanikainseneride konstruktorliku ettevalmistuse üle, olles eriala 0501 «konstruktorivaenuliku» standardõppeplaanis ses suunas korregeerinud (lisaks 68 loengutunnile 5. semestril aines «Masinaelemendid» pühendatakse 6. semestril veel 28 loengutundi ja arvestus tösteseadmele).

Teaduskonnas on loodud üle 20 töötajaga TÖÖKINDLUSLABOR. Olles lepinguliselt suhetes mitme oma vabariigi ettevõttega, hooldab labor eeskätt mitmesuguste tehnoloogiliste liinide töökindluse eest, vältimaks neilt tulevat praaki. Prof. N. Salenieksi juhendatavad teadusuuringud on suunatud tõrkesageduse jaotuseaduste kindlakstelemisele ja nende reaalselt rakendamisele. TPI uuringud seevastu on tõrgete füüsikalise mehhanismi ja arenemise seaduspärasuste, aga ka kulumiskindlate materjalide väljatöötamise valdlast. Nenditi, et viljelavad uurimissuunad on teineteist täiendavad ning kui saab nii kokkukirjutamise likvideerida ja LEPI TI KOKKU EDASPIDISE KOOSTÖÖ TEA- BEVAHETUSE ASJUS.

Tuleks tõsiselt mõelda, kuidas saada jalad alla töökindluslaborile meie vabariigis. On ju päevselge, et ilma sellelase kvalifitseeritud abita meie tööstusettevõteted tulevikus ei suuda konkurentsivõimelist toodangut välja lasta.

Kokkuvõttes — oli huvitav ja kasulik külastäik. ILMAR KLEIS, teadusprorektor

NENDE NIMED ON JÄÄDVUSTATUD VÄLJASPOOL ENSV-d

Seoses Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 70-nda aastapäevaga meenub meile kümneid üldtuntud nimesid revolutsioonivõitlejast Eestis. Kuid võime olla uhked, et paljud meie kaasmaalastest on jäädvustanud oma nime ka väljaspool meie vabariigi piire. Meenutaksime neist mõningaid.

Paljud on kuulnud omaaegse Leningradi Linnakomitee sekretäri I. Gaaza nime, kuid ei tea, et ta sündis 1894. aastal Putilovi tehase eestlasest tööliste Haasa perekonnas, kes Virumaalt siirdus töötamiseks Petrogradi. Slaavipäraselt sai tema nimes, Gaaza. Kodusõjas võitles ta Lenini-nimelise soomusrongi komissarina. Pärast suunati ta parteitööle, kus S. Kirovi juhtimisel töötas linnakomitee sekretäriks. Kodusõjas saadud haavad ja pingeline töö viisid Gaaza 1933. aastal võrdlemisi noorelt hauda. Tänuks leningradlaste andsid Gaaza nime ühele prospektile, tänavale ja Putilovi (Kirovi) tehase kultuuripaleele.

Leningradis mereväe ekipaaži ligiligidal asub kanal, mis kannab K. Krusteini nime. Karl Krustein sündis 1887. aastal Tallinnas. Ta hakkas osalema juba noorukina 1905. aasta revolutsiooni sündmustes. Oktoobripäeval sai temast bolševike partei liige ja ta juhtis mitmetes kohtades revolutsioonilisi sündmusi. 1921. a. määrati K. Krustein Petrogradi sõjasaadama komissariks, kus ta asus looma revolutsioonilist korda. Nõukogude võimul oli veel palju kuritarvitlikke vaenlasi. 3. novembri hommikul leitigi sõjakomissari laip kanalist. Kanalile omistatigi Karl Krusteini nimi.

Vladimir Mäe nime kannab Volga-ääres Kuibõševi (endine Samaara) linnas üks trükikodasid. Ta sündis 1887. aastal vaeses eestlase perekonnas. Pea kõik perekonnaliikmed osalesid juba nooruses revolutsioonilises võitluses. Vladi-

miri madrustest vend mõisteti 1905. a. revolutsioonis Kroonlinnas surma. Ka Vladimiri elutee viis, eriti pärast bolševike parteisse vastuvõtmist, läbi mitmete linnade ja maa-kohtade revolutsiooniliste sündmuste. Töölisklassi võitluse organiseerimine vaheldus vanglates istumise ja asumisele saatmisega. Oktoobri päevil oli V. Mäe Samaara ühes trükikodas laduja. V. Kuibõševi üldjuhtimisel suunati ta väga vastutustähtsaks võitluspostile — Koltšaki vastu võitleva Idarinde 4. armee komissariks. Seal sattus V. Mäe valgete kätte, kes tema 20. jaanuaril 1919 Ozinski jaamas mõrvasid. Siberis Krasnojarski ja Jenissei linnades on Adolf Perensoni nimeline tänav eestlasest revolutsionääri mälestuseks. Adolf Perenson sündis 1885. aastal Narva linnas. Tema isa põlvnes Harjumaa. Siirdus aga sealt merele ja õppis tüürimeheks. Ka tema poeg Adolf igatses merele. Pärast gümnaasiumi lõpetamist astus ta Peterburi. Mereväe Meditsiini Akadeemiasse. 1905. aasta revolutsiooni päevil kuulus ta juba illegaalse parteiorganisatsiooni sõjaväe osakonda. Teotses Akseli varjunime all Peterburis, Kroonlinnas, Tallinnas. Osales Kroonlinnas madruste ülestõususes. Tsaarivõimud areteerisid A. Perensoni ja saatsid Siberisse asumisele. Vabastas Oktoobrirevolutsiooni võit. Ta valiti Jenissei maakonna täitevkomitee esimeheks, sealt viidi üle Krasnojarski kraikomitee esimehe asetäitjaks. Võitluse käigus sattus Koltšaki valgekaartlaste kätte, kes ta koos seltsimeestega 10. mail 1919 Krasnojarskis maha lasksid.

Need on mõningad andmed aktiivsetest eestlastest-revolutsionääridest, kelle mälestuse on jäädvustanud töötajad teistes vabariikides ja linnades.

U. TAIGRO,
professor

VLADIMIR MAE

AUTOTRANSPORDITÖÖTAJATE

ARVAMUSED

Seoses autotransporditöötajate päevaga palus «Tallinna Polütehnik» mitmel TPI auteriala lõpetanul lühidal, vastata kolmele küsimusele:

1. Kuidas Sa hindad auto osa meie vabariigi elus nüüd ja peale majandusuuenduste elluviimist?
2. Kuidas Sa hindad autoinseneride ettevalmistust TPI-s ja milliseid muudatusi Sa siin heameelega näeksid?
3. Mis tuleks teha insenerikutse prestiiži tõstmiseks?

G. EELMÄE, Viljandi ATP insener, TPI lõpetas 1987. a.:

1. Ei kujuta elu ilma autotranspordita. Auto — see on kiirus, ajavõit, mugavus jne. Autotransport on meie vabariigi majanduselu üks tugisammastest arvestades nii vedude poolt kui ka teenindust (reisijatevedu). Oige autotranspordi rakendus ja paigutus aitavad ellu viia majandusuuendusi ja jälgida neid uusi suundi, mis meie valitsuse poolt on ära toodud uuenduste protsessis.

2. Autoinseneride ettevalmistusega võib rahule jääda, rohkem võiks saada juhtimise kogemusi, sest tegelik elu on siiski midagi muud kui kirjandusest loetu.

3. Rohkem vabadust ja usaldust noorte spetsialistide suhtes. Praegu on küllalt palju majandeid, kus noored ei saa oma erialale. Juhtkond koosneb staažikatest töötajatest, kellest on kujunenud suletud ring, kuhu noor spetsialist ei pääse. Arvatavasti kardetakse juhupositsiooni pärast. Kõrgharidusega noorte spetsialistide palk, kes töötavad inseneridena, on liiga väike ka peale palgasüsteemi ümberkorraldamist. Tekib kammitsatus oleku tunne.

T. SÖMERMA, Tallinna Autode Katseremonditehase insener-konstruktor, TPI lõpetas 1975. a.:

1. Auto osas on oodata osatähtsuse kasvu seoses majandusreformiga. Majandid peavad ju isemajandamistingimustes ots otsaga kokku tulema. Muutus on oodata ka oma töökohal: autode remondi osas väheneb autode täielik kapremont, suureneb agregaatide ja osade remont. Kvaliteedilt soovida jättev veoauto kompleksne remont tehases ei rahulda automajandeid. Isemajandamise tingimustes, kus iga ettevõtte n.ö. loeb ise enda raha ja omab ka välikuigusi, eelistab ta muidugi üldkokkuvõttes odavamad teed.

2. Autoinseneride ettevalmistuse taseme üle väga kurta ei saa. Ettevalmistuse osas peaks olema rohkem spetsialiseeritust (veod, remont, konstruktsioon, tehnoloogia). Arvan, et konstruktoritööle tulijal oleks kasulik tegelda reaalse, tegeliku vajalike konstrueerimis-õppidega juba noorematest kursesest peale, et saavutada piisav iseseisva töö ja mõtlemise oskus. Praktika ja tegelik elu on näidanud, et TPI lõpetanud autoinsenerid peaksid rohkem teadma üldtehnilisi aineid (tugevusõpetus, metallide tehnoloogia jne.). Samuti oleks vaja mõnele ainele lisada konstrueerimise ja tehnoloogia aluseid.

3. Inseneri prestiiži ei aita sageli tasemel hoida tema puudulikud teadmised tegelikust tööst. Prestiiži tõstmisele ei aita samuti kaasa suhteliselt madalad palgad ning seni valitsev suhtumine insenerikvalifikatsiooni nõudvatesse aladesse, sealhulgas konstruktori ja tehnoloogia erialad.

Pühapäeval, 25. oktoobril tähistasid Nõukogude Liidu autotranspordi töötajad oma ametipäeva. Sel puhul organiseeris meie vabariigi autotransporti korraldav süsteem — ENSV Autotranspordi ja Maanteede Ministeerium 23. oktoobril EKP KK Poliitharidusmajas piduliku koosoleku. Tähtpäevase kokkuvõtte tegi ministri esimene asetäitja O. Kaerlepp. Sõna võttis veel EKP KK sekretär N. Ganjušov.

Autasustati aasta jooksul parimaid tulemusi saavutanud töötajaid ja ettevõtteid. ENSV MN ja Ametiühingute Nõukogu punalipu said Paide Autobaas Nr. 10, Tartu Autobussi- ja Taksopark, Otepää Autoremonditehas Nr. 4 ning Võru TREV.

ENSV teenelise transporditöötaja aunimetuse sai ministri esimene asetäitja O. Kaerlepp. TPI-s teame teda kui aktiivset spetsialistide järelkasvu eest hoolitsejat (ATMM Noorte Spetsialistide Nõukogu esimees, Riikliku eksamikomisjoni esimees autoalal). Üle 20 ATMM autotöötaja nimetuse saanu hulgas oli ka mitu TPI vilistlast.

Ohtu lõpetas ATMM taidlejate konkursi laureaate meeleolukas kontsert.

REIN SILLAT
autokateedri juhataja

Ühegi riigi rahvamajandus ei saa normaalselt funktsioneerida ilma arenenud transpordisüsteemita. Vaid transport võimaldab kasutada otstarbekalt loodusressursse, planeerida regionaalset tööjaotust. Transpordi tähtsust rõhutab asjaolu, et keskmiselt töötab transpordis iga 10...11-s rahvamajanduses töötaja. Olulise koha transpordiliikide hulgas on oma 101-aastase ajaloo jooksul võitnud kätte autotransport. Nõukogude Liidus veetakse neli viiendakku kogu kaubast autodega.

Oluliselt on auto avardanud inimeste liikumisvõimalusi. Ühel juhul kümnest kasutab reisija autotransporti. Väga oluline on eraautode osa. Eraautode tiheduselt (7,7 inimest auto kohta) on Eesti Nõukogude Liidus esikohal (võrdl. 1,9 in/a USA-s). Juba aastaid ei vaata me eraautole kui luksusele, vaid kui igapäevasele tarbeesemele. Eraauto on meil võimaldanud suhteliselt vabalt valida töökohta, pidada peresüvilat, sooritada perega puhkereise, paljudes ametites aga ka oma igapäevast tööd paremini organiseerida. Oma suhteliselt kõrgetasemelise ja mitmekülgse tehnika ning hea kättesaadavuse ning mõistetavuse tõttu on auto muutunud eriti populaarseks noorte hulgas. Eestis on auto populaarsus oluliselt tõstnud edukad auto- ja mootorisportlased.

Loomulikult pole auto ja autotranspordi edasine areng ainult selle ilma probleemideta. Neid on nii objektiivseid kui ka meie takerdunud majandusest tingitud.

Väga keerulised on ökoloogilised probleemid — ressurside kulutamine, keskkonna saastamine müra ja toksiliste ainetega. Teravaim on neist vast energia ammendumise oht. Tarbib ju transport eri maades veerandi kuni pool kogu toodetavast naftast. Naftaresursid pole aga teatavasti piiramatud. Vaatamata autode arvu pidevale juurdekasvule pole naftatoodangus erilist juurdekasvu oodata. Optimismi ei sisenda ka uurimistulemused alternatiivsete kütuste ja mootorite alal.

Nagu toodud tabelist nähtub, võib reaalset kolbmootoris naftakütuse asendajaks olla vaid piiritus või gaas.

Jõuallikas	Energiamahutus kWh/kg	Erivõimsus kN/kg
Kolbmootor —		
— bensiinil	0,5 — 1,0	0,3 — 0,5
— metanoolil	0,2 — 0,5	0,3 — 0,5
— surugaasil	0,08 — 0,2	0,1 — 0,15
Hooratas	0,01 — 0,04	0,05 — 0,1
Elektrijagam Ni- Zn akul	0,03 — 0,06	0,07 — 0,2
— pliiakul	0,02 — 0,05	0,006 — 0,01
Kütusepatarid	0,05 — 0,2	0,006 — 0,09
Vesinik	0,02 — 0,05	0,2 — 0,4

Seetõttu uuritakse intensiivselt kolbmootori ökonomia parandamise võimalusi. Kui käesoleval ajal on meie sõiduautomootoreil parimal töörežiimil kütuse-erikulu (kulu tööühiku kohta) üle 300 g/(kWh) ja diisliatel üle 200 g/(kWh), siis sajandivahetuseks loodetakse juba vastavalt 210—230 g/(kWh) ja 140—190 g/(kWh). Selleks parandatakse põlemisprotsessi,

V. TEEMUSK, Tartu ATP direktor, TPI lõpetas 1967. a.:

1. Auto osa vabariigis peab kasvama. Vastavad seisukohad on juba mõned aastad olemas, kuid riikliku autotranspordi kasv on olnud siiski väga tagasihoidlik. Riikliku autotranspordi osa kasv annab kindlasti suurt efekti majanduses ning parandab ja tugevdab üldist taset autotranspordis.

2. Tase on rahuldav. Rohkem peaks olema praktikat ettevõtetes. Kontakt ja side ettevõtetega peaks olema juba alates õpingute algaastatest. Rohkem teadmisi peaks antama ökonomikast, juhtimise teooriast, samuti ka juriidilisi teadmisi.

3. Arvan, et töötulemused tuleks senisest enam seostada parema tasustamisega. Viimane KK ja MN ühismäärus 1195 annab selleks senisega võrreldes tunduvalt suuremad võimalused.

J. SUURSOO, koondise «Tallinna Autoveod» peadirektor, TPI lõpetas 1967. a.:

1. Iga kaup peab jõudma tootjalt tarbijani ja iga sõitja õigeks ajaks kohale. Autotranspordi osa vabariigi elus ja rahvamajanduse arengus oli ja jääb, paranema peab üksnes tema kvaliteet, eeskätt täpsus.

2. Heaks. Tahaks näha iseseisvamaid, lahtise peaga insenerid.

PIDU- JA ARGIPÄEVAD

Autoeriala vilistlased kateedris külas.

näha, jäävad kõik alternatiivsed jõuallikad oluliselt naftakütusel töötavast kolbmootorist maha kas energia mahutavuse või erivõimsuse või mõlema poolest. Lähitulevikus juurutatakse mikroprotsessorjuhtimisega süüte- ja toitesüsteemid, võetakse kasutusse real heitgaasi üllisaatoritega adiabaatsed mootorid jm. Reas riikides on juba riiklikul tasemel kehtestatud autotööstusele kütuse lubatud kulunormid. Kõige tulemusel loodetakse saajandivahetuseks jõuda sõiduautodel kütusekuluni 3 l/100 km. Samad ülesanded seadis NL autotööstuse ette ka meie Teaduse ja Tehnika Komitee.

Küllalt suured kütuse kokkuvõtu võimalused peituvad autotranspordi paremas kasutamises. Korrastamist vajab üldkasutatava ja ametkondliku autotranspordi vahetamine. Ilmselt on ametkondlik real juhtudel vajalik, kuid sama ilmselt on ta ka käesolevaks ajaks üleliia paisunud. Kuulub ju üldkasutatavasse autotransporti vaid ligi kolmandik veo- vahenditest. Samal ajal on statistika näidanud, et kütusekulu tööhõive kohta (g/t.km) on ametkondlikus autotranspordis ca 1,5...1,9 korda üldkasutatavast kõrgem. Võib arvata, et majandusuuendused, eriti isemajandamine ja enesefinantseerimine, panevad siingi proportsioonid aja jooksul paika.

Suur töö seisab ees auto ja autotranspordi keskkonnasõbralikumaks muutmisel. Juba käesoleval ajal on suurlinnade (Moskva, Leningrad) liikluskorraldus toksiliste komponentide konstruktsioon õhus suurujärk või isegi kaks üle lubatu. Autode arvu kasvamisest probleem üha teravneb. Siiski on ka siin piisavaid ressursse. Nii on USA-s kehtivad emissiooninormid ca 10 korda rangemad kui meil (ja ka Lääne-Euroopas). Senini on meil püütud autotranspordi toksilisust taandada põhiliselt vaid CO sisaldusele heitgaasides tühikäigul. Võrreldes teiste autoriikidega on meil kõige rangemad CO tühikäigu normid. NAMI polügooni uuringud on näidanud, et selline üleliigne rangus pole põhjendatud, vastupidi, tingib teiste, veel toksilisemate komponentide emissiooni tõusu.

Küllalt olulist õhu puhtuse paranemist võib saavutada liikluskorralduse parandamisega (mitmes tasapinnas ristimisküü, laines töötavad foorid, parklad kesklinna piirialadel jm.). Vahendid selleks on eraautoomanikud juba auto hinnaga (7-10-kordne omahind) sisse maksnud. Hinnatakse ju kõigest riiklikest autodega seotud kulutustest (teed, parklad, teenindus- ja bensiinijaamad jne.) auto tootmiskulusid vaid ligikaudu seitsmendikuga. Samal ajal aga projekteeritakse linnadesse ikka ja jälle juurde- või ümberhitusi ilma eraautodele normaalseid liiklus- või parkimistingimusi loomata.

Tulemuseks on uued ametkondlikud parklad ja mööda linna sõitvad parkimisvõimalusi otsivad eraautod. Asja ei lahenda administratiivsed piirangud, kui samal ajal kesklinna piirialadele ei looda täiendavaid parkimisvõimalusi.

Lahendamist vajab ka liikluse müra probleem. Rääkimata sellest, et juba uute liiklusvahendite müra ei vasta riiklikule standardile, ekspluatatsioonilise müra kontrolliks pole veel isegi norme olemas.

Eeltoodud lühivõtte näitab, et autol ja autotranspordil on veel piisavalt arengumaid, et ta tekitaks valdavalt vaid positiivseid emotsioone.

AUTOKATEEDER

ARVAMUSED

3. Inseneri ametikohale võtta üksnes diplomeeritud insener. See vähendaks insenerimüra.

M. MÄGI, Tallinna Autobussikoondise peadirektor, TPI lõpetas 1964. a.:

1. Autotranspordi osas seoses uuendustega olulisi muudatusi ei tule, kuid seoses isemajandamisega tekib meie klientidel olukord, kus nad osa vedudest kui ebaratsionaalseist võivad loobuda. See omakorda sunnib autotransporditöötajaid põhjalikumalt tegelema konjunktuuri, samuti oma teenuste reklaamiga.

2. TAK-s töötavad noored autoinsenerid on ennast näidanud tublide spetsialistidena ja

aktiivsete ühiskondlikus, elust osavõtjatena. Kahjuks valmistatakse neid meie süsteemide ette ebapiisaval arvul. Häiriv on ka noorte inseneride kutsumine Nõukogude Armeesse 2-3 aastaks peale instituudi lõpetamist.

3. Inseneri kutse prestiižist on siiani palju räägitud, kuid tehtud on väga vähe. Olemasolev uus palgasüsteem annab ettevõtte juhatajatele võimaluse inseneridele korralikud palgad määrata ja ka neilt tõsiselt insenerlikku tööd nõuda. Kuidas seda rakendada, sõltub juba tippjuhtidest. On tekkinud võimalus inseneritöö prestiiži tõstmiseks ja seda tuleb viivitamatult teha.

I. PRIIMETS, tootmiskondise «Talleks» peakonstruktor, TPI lõpetas 1960. a.:

1. Tõenäoliselt tõstab «perestroika» autotranspordi osakaalu. On ta ju kõige mobiilsem transpordiviis. Tahaks loota, et «perestroika» legaliseerib eraautode kasutamise spetsialistide poolt töösajade ajamisel, lubades maksta vastavat kompensatsiooni. See on kindlasti odavam kui kõrgeltkvalifitseeritud spetsialisti kaotatud aeg.

2. Autode laia leviku tõttu on autoinseneride ettevalmistuse lähtebaas tugevam kui real teistel erialadel. Lisaks veel autode konstruktsiooni küllalt kõrge arengutase ja suhteline keerukus — kõik see loob eeldused heaks konstruktoritööks vajaliku pagasi kogumiseks. Tehnoloogia alal on autoinseneride ettevalmistus TPI-s masinaehitustehnoloogide omast oluliselt madalam ja masinatehase jaoks üldiselt ebapiisav, konstruktoritöö osas on olukord pigem vastupidine.

3. Kõigepealt on inimese, s.h. ka inseneri prestiiž igast inimesest endast. Teame ju tuntu ja hinnatud inseneri. Kui- gi jah, ka nende tasustamine on käesoleval ajal veel ebapiisav, isegi juhul kui nende töötasu ületab keskmise tööliste oma.

Väga sageli on inseneri madala prestiiži põhjuseks ka inseneride hulgas levima hakanud tööliste mentaliteet — oodatakse rohkem juhendeid ja korraldusi, kui mõeldakse ise. Vaja oleks suurendada inseneride volitusi oma asjade otsustamisel ja ajamisel.

R. SILLAT, TPI autokateedri juhataja, TPI lõpetas 1962. a.

1. ENSV väiksuse tõttu on autotransport kui kõige paindlikum transpordiliik asendamatu. Arvan, et peale majandusreformide auto osa kasvab. Tõenäoliselt suureneb oluliselt vaid eraautode arv. Kauba- ja reisijateveo parandamine toimub autode kasutamise kvaliteedi arvel.

2. Niipalju kui mul on õnnestunud näha õppebaase Nõukogude Liidu teistes kõrgkoolides, pole meil põhjust eriti häbeneda. Ajakirjanduse alusel on olnud võimalik saada ettekuju- tust autoinseneride ettevalmistusest ka arenenud automaa- des. Väga oluliselt jääme maha baasi, sellest tulenevalt aga ilmselt ka meetodika osas. Heameelega näeks:

— uute rahvamajandusele saabu- vate seadmete juurutamist kõigepealt kõrgkoolis;

— õppejõudude ja abipersonali palga olulist tõusu.

3. Inseneri prestiiži tõstmise võit näen tema ametipalgas. Palgal on vähemalt kaks olu- list külge:

— korralik palk loob võimaluse süvenemiseks oma põ- töösse. Lään täiesti ebanor- maalseks, et kõrghariduse saanud noor peab selle ase- mel, et end teostada oma valitud erialal, otsima (põ- hitöö arvel) lisateenimisvõi- malusi. Siit pole kaugel et- tehteid põhitoo unarusse jätmise ning väheste oskus- te ja teadmiste pärast;

— palk näitab ühiskonna (rii- gi) suhtumist spetsialistisse. Millisest inseneri prestiižist me saame rääkida, kui ühis- kond hindab tema tööd keskmise töötaja tööst poole odavamaks. Sellise riik- liku suhtumise korral pole üllatav ka suhtumine inse- neritöösse kui millessegi väga odavasse ja primitiiv- sesse nii töökollektiivides kui ka laiemas avalikkuse poolt.

Järjejutt TŠEHHI PÄEVIK

Kell kuus algas SAZAVA klubis pidulik õhtusöök. See oli kolmekäiguline, laual õlu ja mineraalvesi. Algul ainult söime ja söime, siis hakkasime rääkima, laulma, lõpuks tant- sima. Vennastusime. Vene ja inglise keelelt läksime suju- valt üle eesti ja tšehhi keelele. Avastasime palju ühiseid laule nagu «Tantsi, tantsi, keeruta, keeruta», ja «nai-na-na- na-nai-nai-nai»...

Aga ööd on siin lõunamaiselt soojad ja pimedad. Tirtsud siristavad. Saatsin bussipeatusesse. I'll never forget you.

Tagasiteel kohtasin veel meie paarikesi. Kostis muusikat. Ühika all oli tänavakohvik (avatud 00.30-ni). Joodi veini. Neeger mängis kitarril bluusi. Valged tüdrukud istusid trep- pil ja kuulasid.

Pidu oli läbi, kuid meie toas polnud veel kedagi.

NELJAPÄEV, 23. JUULI.

Ärkamine ja tõusmine osutus raskemaks, kui olime ooda- nud. Ka erilist söögiisu polnud. Plaanis oli ekskursioon Staroprameni õlletehasesse.

Sõitsime metroga Moskovska jaama, mis oli ehitatud nõu- kogude spetsialistide poolt ega erinenudki teistest jaamadest.

Tehases meid ei oodatud, seepärast tuli oodata meil. Istu- sime, kes kuhu sai. Poole tunni pärast tuli vanem mees ja viis meid territooriumile. Vaatasime keetmist suurtes vask- kateldes, kääritamist, laagerdamist ja tünnidesse villimist. Kuulasime tšehhikeelseid seletusi. Saime aru, et tšehhi ja vene keel on sarnased.

Degusteerimist ei järgnenud. Ja polekski tahtnud. (Hapud viinamarjad!) Onku sai mälestuseks plekkmärgi TPI-50.

Jalutasime jõesadamasse, kust algas järgmine üritus — laevasõit üles-alla mööda Vltavat. Tegime pilte, kuigi ilma kippus vihmaseks minema. Lõpuks ajas vihm kõik alla kaju- tisse. Meelde jäid püstloodsed liivakivikaljud, väikesed hotel- lid ja neljamehestustad, mis meist pidevalt mööda sõelusid.

Ilm paranes, kui me kaldale saime. Järgnes vaba aeg ehk «vaba jaht», nagu ütles meie juhendaja Rein Kuusik.

Sõitsime Kallega kesklinna. Algas väsitav «tööpäev». Sei- gus, et kohalikud müüjad räägivad inglise keelt tunduvalt halvemini kui saksa keelt. Meil oli kahjuks vastupidi. Saime oma vajadused siiski rahuldatud.

Linnas on terve hulk kioskeid, kus müüakse mingeid eri- liselt lõhnavaid vorstikesi. Neid vorstikesi grillitakse, vala- takse ketšupiga üle ja pakutakse siis pabertaldrikul. Esimesi kioskeid ignoreerisime, lõpuks kannatus katkes. Võtsime kumbki ühe «občerstveni uzneni» ehk praetud vorsti ja limonaadi «Citron», mis meenutas «Fantat». Maitse oli suu- repärane, mitte sugugi halvem lõhnast.

Hulkusime mööda linna äride sulgemiseni.

Õhtul läksime Intsu, Kalle, Andruše ja Sasaga ujuma. Ühika lähedal oli tiik nudistide rannaga. Saša oli seal päe- val käinud, 3 krooni sissepääsu eest maksnud ja suurepära- selt aega veetnud. Võtsime kaasa palli, et daamidega vollet mängides kergemini tutvust sobitada. Kahjuks pidime pet- tuma — peale meie oli rannas ainult kaks meesnudistit. Käisime vees ära ja tulime tagasi.

Ühika klaasuksel märkasime diskokoolust. Et kohe täna õhtul, siinsamas klubis ja tasuta. Peale Intsu ei viitsinud keegi kaasa tulla.

Sissepääsul küsiti ühikaluba. Laskusime alla keldrisse. Tantsupõrand oli rahvast täis. Vilkus värvusmuusika. Töö- tas alkoholi vaba baar. Tegime paar tantsu tüdrukutega; kes osutusid sakslannadeks. Jutt ei sobinud eriti. Pidulõppe pool kaksteist. Magama ei tahtnud veel minna, istusime koh- vikutrepile, jõime kohvi. Öö oli sume. Meenusid oma naised.

REEDE, 24. JUULI. VABA PÄEV.

Ärkasime pool kaheksa ja peale nappi hommikusööki sõit- sime kohe linna. Päev kulus mööda Praha tänavaid, kaup- lusi, väljakuid, sildu udates; inimesi, autosid, ülimoodsaid hotelle ja ärisid uudistades. Tegime oma esimesed ostud.

Õhtusöögiks kogunesime kõik ühikasse — meie tuba ning Külli ja Erika kõrvaltoast. Ühised lauasistumised venisid tavaliselt päris pikaks, kuna igapähe oli midagi päeva jook- sul nähtust (omandatust) rääkida.

LAUPÄEV, 25. JUULI.

Varahommik leidis meid bussist. Alanud oli neljapäevane ekskursioon mööda Tšehhiat ehk Boheemiat.

Silm püüdis aplalt möödalibisevaid maastikke: nisu- ja odrapõlde, metsatukki, jõgesid, punaste kivikatustega indi- viduaalelamuid justkui mängumajakesi ning kõgu selle taus- taks kord kõrgemale tõusvaid, kord madalamale laskuvaid mägesid. Ilus oled, Boheemia!

Esimese suurema peatuse tegime keskpäeval Hluboka väi- kelinnas. Linna kohal mäe otsas seisab pärl Boheemia los- side seas — valgete müüride ja sakiliste tornidega Hluboka jahiloss. Ehitis on pärit XII sajandist, mitmeid kordi ümber ehitatud ning viimase ümberhituse käigus omandanud ro- mantistliku näo. Lossi siseõu ja fuajee on kaunistatud hirvepeadega, igapähe juures siit tabamise daatumid ja mas- siga.

Veetlev giid juhatas meid viitsusside tasase sahina saatel läbi rohkete saalide, söögitubade ja salongide, peatudes huvitavamate mööbliesemete, kuumiteoste jt. interjööri elemen- tide ees. Kogu lossi siseviimistlust oli rabavalt ilus: seinad ja laed nikerdatud puitpaneelidest, põrandatel väärispuidust mosaiikparkett. Iga uks, iga trepp, iga ahi oli kunstiteos. Mõned mööbliesemed paistsid silma sellise filigraanse teos- tusega, et näis, nagu kulunuks nende valmistamiseks pool inimelu.

Ikka veel lossist saadud muljete mõju all viibides jalu- tasin mööda Hluboka väikelinna tänavaid. Elanike korra- armastus hakkas silma püगतud muruplatsidest, hoolitsetud aedadest, nägusatest elamutest. Kõikjal kord ja puhtus.

Jätkub järgmises lehes.
TIIT KOLK,
KM-71

Oktoober on mööda saanud. Sügise märksõnadeks ongi seetõttu külma aastaaja eelset hingust õhkavad sõnapaarid — niiske jahedus, külm tuul, koltnud lehed, raagus puud.

Olen pannud tähele, et sügis mõjub inimestele kuidagi rusavalt. Ehk sellepärast, et aasta päikeselisem ja seiklusterikkam osa on jäänud möödunud. Ja mida sa ikka rõõmustad, kui läbi akna paistavad vaid raagus puud. Need vähesedki rohekas-kollased lehed, mida puudel veel näha võib, sakutab tuul halastamatult maha. Kõik meie ümber looduses on kuidagi paljas, nukker ja värviderohke üheaegselt. Oktoobrist on õnneks meenutada ka päikeselisi päevi, aga tundub, et suvest jäänud võiga kiirgav kera päris ära ei õiendanud. Aga tühja kah!

«Maalehte» on nüüdseks ilmunud juba viis numbrit. Selle lehe esimest numbrit ei olnud üldse mõtet ajalehepustakast küsida. Lugesin seda numbrit raamatukogus. Taas on maarahval üle pikkade aastate oma ja väga vajalik leht. Neid numbreid sirvides olen leidnud seal palju huvitavat. Veelgi olulisem on aga see, et lehest on leida lihtsat ja selget sõnaseadmist, mida igapäevaelus või muidu enesenditamisest tühinas kahjuks kipume kantselseikujundite alla matma. Arvan, et juba õige pea kogub «Maaleht» oma lugejaskonnale uute lugejate näol tubli lisa ning saab vaata ja loetavaimaks Eesti maal.

Konstitutsioonipäeval on praeguse uuendamise ja uuendamise ajajärgul mingi eriline tähendus. Vahest seetõttu, et laiendatud demokraatiat vaatleme nüüd edasiliikumise olulise tegurina. See tähendab ka endastmõistetavalt suuremat julgust ja vastutust. Aga teisi poleks see mõeldav. Kui ainult see hoog ei raageks!

Alates käesolevast aastast peab instituut oktoobrikuus oma sünnipäeva. See aasta on tipikatele eriline. Sellest õppeaastast kuulub Tallinna Polütehniline Instituut Nõukogude Lõuna juhtivate kõrgkoolide hulka. Neid on 70. Meenutagem, et Nõukogude Liidus on 892 kõrgkooli. Kõrgkooli õppeprogrammi on uuendused küll üpris visad juurduma. Loengute mahust igatahes ümberkorraldusi veel välja ei paista.

Tipi lehes oli juttu ka loosungitekste konkursist. Tähtajast läks küll pisut üle, kuid miks ei võiks üks loosungitest olla selline:

«LIIDU JUHTIVATE KÕRGOOLIDE HULGAST MAA-ILMA TEADUSE ESIRITTA!»?

AIMAR NAGGEL,
TE-71

TÄHELEPANU!

TPI spordiklubi korraldab 1. ja 8. novembril Aegviidu spordibaasis talihoojaks ettevalmistumise talgud. Ega talv taeva jää! Osa võtma on kutsutud kõik spordihuvilised, eriti suusatajad (suusaradade ettevalmistamine), Tartu maratonil osalejad.

Organiseeritult tegevuspaika ei sõideta, aga kohalolijaid ootab supp ja soe saun.

LAULUD EI LÕPE

Koor tänava suvel Saaremaal Mihkli talus, kus...

19. oktoobril möödus neliaastat päevast, millal tulid kokku endised TPI AN lauljad, et moodustada koor, kes oleks võimeline ära õppima läheneva üldlaulupeo repertuaari. Soov suurest peost osa võtta tõi õige varsti kokku 50 lauljat. N.õ. «siües kasvav isu» ja esialgne klubiline iseloomuga koor hakkas endale seadma kõrgemaid sihte.

Nüüd on aeg juba niikaugel, et oleme muutunud täieõiguslikuks kontsertkooriks kõige selle juurde kuuluvate õiguste ja kohustustega. Meie esinemisi on hakatud võtma hinnalangendusega, olemasolevate koorimuusika ringkondades tuntuks ja instituudi klubi on meile usaldanud üha rohkem ülesandeid.

Möödunud lauluaasta oli väga tegevusrohke. Laskem kõneleda kroonikaraamatul. Aastat algas ka meie instituudi juubeliüritustega, mille puhuks olime end ehtinud eriti kauniks. Saime endale linnakodaniku rõivad, mis on ainuõige rahvarõivad tallinlastele. Äratasime tähelepanu kõikjal, sest rõivad on Eestis unikaalsed. Autoriks on M. Kaarma, kes kirjutas peale koori esma-

kordset nägemist neis esinemisrõivais järgmist:

«Kallid TPI naised! Olete esimene vikerkaareline koor Eestis. Meie koos teiega tunneme sellest suurt rõõmu, sest eks te tea omast käest, mis tähendab olla kordumatu ja mitte teiste moodi. Laske laulul kõlada!

Teie Melanie ja Malle Antson» Juubeliüritustel osalesime nii hästi kui oskasime ja publik ilmselt ei pettunud. Siinkohal jälle väljavõte külalisraamatust:

«Juba hakatusest peale ma ütlesin, et see TPI Vilistlaste Naiskoor saab olema üks weart koor. Ja ma ei eksinud põrmugi!

Aksel Pajupuu»

Meie tegevuse põhjenduseks, tonias» oli tõelise juubeli vääriline mammutkontsert, mille kordaminekuks ka meie piisakese lisasime. Sellest jäi ühe jäljena külalisraamatusse rektori hinnang:

«Teie olete üks instituudi tugevust, osa tema ajaloo ja traditsioonidest, ilma milleta ülikool poleks ülikool».

Teie Boris Tamm.

NAISKOORI KÜLALISED

TŠEHHIMAALT

Juunikuus viibis Tallinnas meie instituudi ja akadeemilise naiskoori külalisena Lõuna-Tšehhi Naisõpetajate Koor (PSYU) Prachaticest.

Koor loodi 1963. a. ja selle asutajadirigent professor Theodor Partl seisab koori ees ka tänaseni. Kooris laulavad Prachatice Pedagoogilise kooli õpilased ning vilistlased. Nad annavad aastas umbes 30 kontserti PSYU on esinenud ka mitmes välisriigis — SDV-s, Sveitsis, Hollandis. Nüüd siis ka Tallinnas. Et meie külalised sattusid Eestimaaile just Vanalinna päevade ajal, siis osalesid nad selle kultuuriprogrammis kahe kontserdiga Raekoja platsil. Lisaks veel esinemine Glehni lossis, nii et programm oli tihe. Vähendamata Vanalinna päevade organisatorite teeneid, tuleb siiski tunnistada, et suurima elamuse said noored tšehhitariid merest. Isegi 8°C ei takistanud neid vette minemast. Õnneks ei rikkunud see kellegi lauluhäält ja nii oli neil kontsertidel võimalus kuulata meeldivat, head ja nooruslikku nais-

koori. Eriti armas, et nende kavast oli terve rida eesti autorite muusikateoseid.

Ärasaatmisel «Russalka» juures koos G. Ernesaksa «Meelespead» lauldes jäime kõik lootma peatset kohtumist. Nii ongi planeeritud TPI AN-i vastukülaskäik järgmise aasta juunikuusse.

Lõpetuseks veel mõned read TPI AN-i tegevuskavast:

- * detsembris laulame koos TPI AM-ga Tartus ja Tallinnas
- * märtsis-aprillis on meie kontsert Nigulistes
- * juunis osaleme Vanalinna päevadel
- * juunis-juulis toimub «Gaudemus X» Vilniuses.

Nende põhisündmuste vahele mahub hulgaliselt mitmeid seltsielu ettevõtmisi. Veel pole hilja, oodatud on iga laulumaia tudengineiu.

Laulame igal esmaspäeval ja kolmapäeval VI-121.

ANNE VELLING,
TM-91

Lõpetasime oma lauluaasta ilusa suvise laevasõiduga laeval «Laine». Lõbusõiduga kaasnud kontserdid Riias VEF-i klubis ja Kuressaare lossis ning ekspromtesinemine laeval. Kuigi algul kimbutas torm ja enamikku ka merehaigus, oli lõpp hea, kõik hea ning kokkuvõttes sõit väga-väga tore. Esinemisi saatis südamlük vastuvõtt, hulgaliselt lilli ja naeratusi.

Mie tegevuse põhjenduseks, eesmärgiks ja õigustuseks võiks olla üks sissekanne külalisraamatusse, mis pärineb eelmisest suvest:

«Kui tore on kohtuda inimestega, kelle süda on lähedane Sinu endaga ja kes mõtlevad samu mõtteid elust. See annab jõudu ja teeb meid tihteks! Kõike head soovides
Olev Eskola,
Mikul (Hiiumaa)

Ja nüüd on kaes uus sugis, uued ülesanded, loodetavasti uued kordaminekud ja rõõmud. Ja kaugel tereand esimene «minijuubel».

RIINA TAHT,
koori kroonik

A/Ü KOMITEES

Ametiühingukomiteesse tul-lakse põhiliselt viie nõudmissega:

1. Tuba perekonnale, kus oodata uut perekonnaliiget.
2. Rahaline toetus.
3. Dieetoidu tuusik.
4. Puhkekodu tuusik.
5. Sanatoorium-profülaktooriumi tuusik.

Kõige rohkem on võimalik rahuldada viimast soovi (42 tuusikut kuus, s.o. 1% paevastest üliõpilastest). Puhkekodu tuusikuid on mõnevõrra vähem (ca 20 talviseks, samapalju suviseks vaheajaks, s.o. 0,5% tudengitest). Dieetoidu tuusikuid on reeglina vahetuse 10 (praegu erandina rohkem, 18, % arvuta ise). Loo-tusetu on olukord rahaliste toetustega (lailali jagatud teaduskondadele, igakuks neist saab kalendriaastaks 100 kuni 200 rbl.) ning tubadega perekondadele (konkurss vabanevatele kohtadele on vägevam kui sisseastumisel prestiižikamatele erialadele; ca 5:1).

Hiljuti lisandus tuntud artiklitele veel puhkeõhtu pileet. Jätkus kõigile soovijale. Pärast kuuldumas vastukajaid mõlemast äärmusest. Sellepärast siis üleskutse kõigile tudengitele — järgmist üritust tõmba ees, ise, meie lükkamata, olgu see siis pidu või omavalitsus.

ANTS KOEL,
Üliõpilaste ametiühingukomitee esimees

P. S. Õhtulehes artikleid avaldab A. Koel on tegelikult Aleksander Koel, kellega Ants Koelil puudub vere- ja hingesugulus.

3. Романенко В. Н. и др. Книга для начинающего исследователя-химика / В. Н. Романенко, А. Г. Орлов, Г. В. Никитина. Л.: Химия. Ленингр. отделение, 1987. 279, (I) с.: ил. Библиогр.: с. 267—272.

4. Социально - демографический портрет студента / Ред. Э. К. Васильева. М.: Мысль, 1986. 94 с., табл.

5. Социальное развитие советской интеллигенции / АН СССР. Ин-т социол. исслед.: Отв. ред. Р. Г. Яновский. М.: Наука, 1986. 335, (I) с.: табл.

«TP» TOIMETUS (A III 204) 2. november kell 16.00

Joonistanud INDREK PRODEL

Tell. nr. 3810
MB-09085

Vastutav toimetaja
R. MIKENBERG